

TILL PEDAGOGEN

Välkommen till ett pedagogiskt material kopplat till föreställningen "Hur görs bebisar?"
Materialet är indelat i två delar:

Del 1 som ger bakgrundskunskap om både de ämnen som berörs i föreställningen samt själva föreställningen. Informationen har koppling till Lgr11.

Del 2 med förslag på aktiviteter att göra med er barngrupp. Informationen har koppling till Lpfö 98.

DEL 1.

OM HUR BARN BLIR TILL

Frågan om hur barn blir till kommer upp vid olika tillfällen för olika barn. Den här föreställningen berättar om vad som behövs för att ett barn ska bli till, men inte hur det går till rent praktiskt. När vi pratar med barn om "hur" är det viktigt att inte berätta bara en förklaring, utan inkludera de olika sätt som människor idag skaffar barn på. Därför är det viktigt att du som är vuxen vet det och är redo att svara på frågor. Inget barn ska behöva känna att deras väg till sin familj är avvikande. Det gäller även om man på en förskola/skola mot förmodan bara skulle ha barn som har två biologiska föräldrar hemma, eftersom vi alla är en del av ett större samhälle och möter eller kommer att möta många olika sorters människor.

PROVRÖRSBEFRUKTNING

IVF - provrörsbefruktning (in vitro-fertilisation).

Provrörsbefruktning innebär att ägg och spermier blandas utanför kroppen. Efter befruktning stoppas embryot tillbaka i livmodern. Ägg och spermier kan komma från donatorer.

INSEMINATION

Insemination innebär att den person som ska bära barnet får spermier insprutade i sin livmoder.

Detta sker antingen på en klinik (assisterad insemination) eller hemma (heminsemination).

De spermier som används kan antingen komma från den andra partnern i förhållandet eller från en donator.

SURROGAT

Surrogat innebär att någon annan än barnets föräldrar bär barnet i sin livmoder.

Det finns två typer av surrogat; partiellt och fullständigt.

Partiellt innebär att den som bär barnet bidrar med både ägg och livmoder.

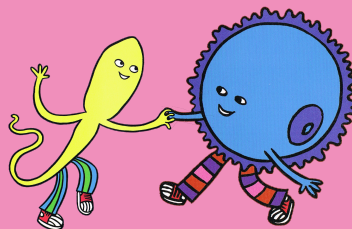
Fullständigt innebär att den som bär barnet endast bidrar med sin livmoder.

SAMLAGE

Samlag innebär att den som skall bära barnet får spermier insprutade i sin livmoder när en penis förs in i vaginan.

ADOPTION

Adoption innebär att en eller två personer blir förälder/föräldrar till ett barn som de inte bidragit med spermier, ägg eller livmoder till.

OM NORMER

En norm är mer än vad som är det vanligast förekommande, även om det ofta sammanfaller. Normer är de regler och de förväntningar som finns i samhället på hur vi ska vara och vad vi ska göra. Ofta blir normer synliga främst när vi bryter mot dem. Att inte följa normerna brukar leda till olika typer av problem, medan den som följer normerna brukar ha fördelar. En av normerna handlar om hur vi blir familj och hur familjen ser ut. Den här föreställningen öppnar för alla barn att kunna känna igen sig, utan att bli satta på undantag som avvikare. Allt det som är gemensamt samlas här.

KÖN OCH MANLIGT/KVINNLIGT

I föreställningen förekommer aldrig orden man, kvinna, mamma och pappa.

Detta är ett medvetet val för att öppna upp för alla olika typer av familjebildningar och upplevelser av könstillhörighet. Du kan till exempel ha en kropp som samhället tolkar som manlig men du upplever dig själv som kvinna eller inget av det.

För även om vårt kön kan börja med vårt fysiska kön, slutar det inte där.

En persons kön/genus kan ses som en komplex inbördes relation mellan tre olika dimensioner:

Kropp: vår kropp, vår upplevelse av vår egen kropp, hur samhället könar vår kropp.

Identitet: vår innersta känsla av oss själva som man, kvinna, en blandning av båda eller inget; som vi vet att vi är.

Uttryck: hur vi presenterar vårt kön i värden och hur samhället, kulturen, de som är oss nära och vår familj upplever, interagerar med, och försöker forma vårt kön.

Det är också viktigt att skilja på kön och sexualitet. De är två åtskilda delar av vår personlighet.

Kön är personligt (hur vi upplever oss själva) sexualitet är mellanmänsklig (vilka vi är fysiskt och emotionellt dragna till).

ORD, BEGREPP OCH BILDER

I föreställningen använder vi oss av olika ord och begrepp samt bilder.

Nyckelord i föreställningen är:

Kropp, spermie, ägg och livmoder.

Kropp

Med kropp menar vi den mänskliga kroppen, utan att ge den ett kön eller identitet.

Exempel: "Alla kroppar har inte ägg, några har och andra har inte."

Spermie

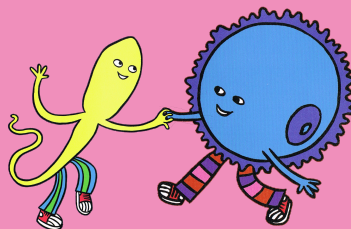
Spermien är den ena av människans könsceller. Den visas som en uppförstorad gul modell.

Ägg

Ägget är den andra av människans könsceller. Den visas som en uppförstorad blå modell.

Livmoder

Livmodern - den plats i den mänskliga kroppen där bebisen kan växa. Den visas som en uppförstorad rosa/orange modell.

INSTRUMENT SOM FÖREKOMMER I FÖRESTÄLLNINGEN

Knäharpa/folkharpa.

Cello

Nyckelharpa

Ukulele

Metalofon/klangspel

Sång

KOPPLING AV FÖRESTÄLLNINGEN OCH AKTIVITETERNA TILL LGR11

Utdrag ur Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utdrag ur kursplanen med fokus på de ej estetiska ämnena.

Ur Kursplan i svenska i grundskolan

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier.

Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmåga att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

Ur Kursplan i biologi grundskolan

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i biologi har betydelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska valsituationer som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet.

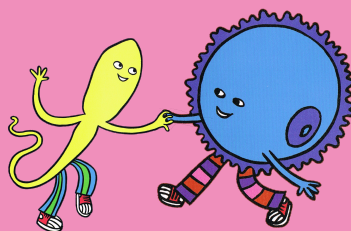
Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med biologins begrepp, modeller och teorier samt förståelse för hur dessa utvecklas i samspel med erfarenheter från undersökningar av naturen och människan. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmågan att samtala om, tolka och framställa texter och olika estetiska uttryck med naturvetenskapligt innehåll.

Berättelser om natur och naturvetenskap

- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.

Metoder och arbetssätt

- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.

Ur Kursplan i fysik i grundskolan

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i fysik har betydelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska valsituationer som rör energi, teknik, miljö och samhälle.

Berättelser om natur och naturvetenskap

- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.

Metoder och arbetssätt

- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.

Ur Kursplan i historia i grundskolan

Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning.

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.

Ur Kursplan i samhällskunskap i grundskolan

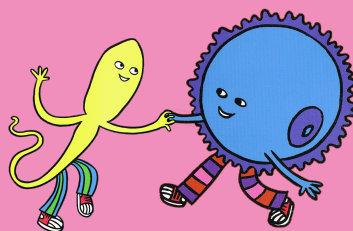
Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstruktur. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola.

Information och kommunikation

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.

DEL 2.

Här följer förslag på aktiviteter att göra med barngruppen innan och efter föreställningen. Vissa passar bättre för äldre och andra för yngre. Vi lämnar med varm hand över till dig som pedagog att se vilka som inspirerar dig och som passar just din barngrupp.

FAMILJ

Vad är en familj? I föreställningen nämns aldrig ordet familj, men vi tycker det är viktigt att ta upp den frågan för att alla skall känna sig inkluderade.

Våra familjer kan se ut på så många olika sätt att det är omöjligt att beskriva dom alla.

Kanske är det viktigaste med en familj, inte vilka som är med utan hur man är mot varandra?

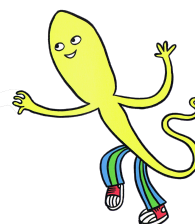
1. Vad gör en familj

- Samtalar med barnen om vad de tycker är viktigt i en familj, till exempel att man tar hand om varandra, att man är snäll osv.
- låt sedan barnen göra sin fantasifamilj. Klipp ut bilder och gör ett kollage, bara fantasin sätter gränser, det kan vara elefanter, superhjältar, blommor, djur, människor mm.
- samtala och diskutera runt fantasifamiljerna; hur gör de, tar de hand om varandra, är de snälla osv.

2. Min familj

- låt barnen rita sin egen familj och berätta om den.
- Läs boken Min familj av Anna-Clara Tidholm för och med barnen.

Koppling FAMILJ till Lpfö 98 - 2.1 Normer och värden.
Språk och kommunikation, jaguppfattning.

REPRODUKTION

1. Hur ser de ut?

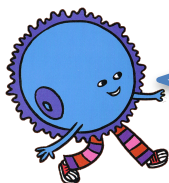
- i föreställningen är spermien gul och ägget blått. Tag tillsammans med barnen reda på hur de ser ut i verkligheten.

2. Hur stora är de?

- ägget, spermien och livmodern i pjäsen är uppförstorade. Försök tillsammans med barnen förstå hur små ägg och spermier är. Spermien är bara 0,05mm lång och omöjligt att se med blotta ögat. Ägget däremot är den största cellen i hela kroppen, 0,1 mm tjockt (som ett hårstrå) och vi kan se det med våra ögon.

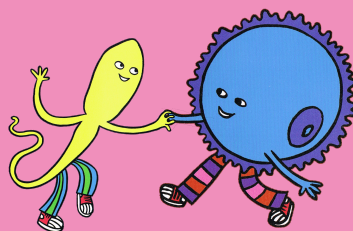
3. Gör en ägg- och spermie-installation/mobil:

- gör ett ägg av en papperstallrik som ni målar fint med färg, glitter mm, och fäst en tråd i dess ena kant.
- gör spermier av bomullspinnar/tops som ni klipper i två delar och doppa dem eventuellt i någon färg. Knyt en tunn tråd i varje, precis bakom "huvudet."
- häng upp ägget i dess tråd, häng också upp spermier i deras trådar runt ägget.

Koppling REPRODUKTION till Lpfö 98 - 2.2 Utveckling och lärande
Skapande, barns inflytande, naturkunskap

HUR GÖRS BEBISAR?

KROPP

1. Vad berättar din kropp?

I föreställningen talar vi om att både ägget och spermien innehåller historier från kroppen den kommer ifrån.

- samtala med barnen om vad de tror att deras kroppar bär på för historier, tex ögonfärg, hår mm.
- skaffa ett stort papper och låt barnen lägga sig på det, rita av konturerna. Nu har alla en bild av sin egen kropp som de kan fylla med historier, färger, former och bilder.

2. Vi växer på olika sätt.

I föreställningen talas det om att allting som växer, växer på olika sätt och att var och en av oss växer på vårt eget sätt.

- samtala med barnen om hur olika saker växer; hur växer till exempel en blomma och hur växer vi människor?
- titta på bilderna ni gjorde i steg 1 och fundera kring hur olika och lika våra kroppar kan vara; vad finns det för likheter och vad finns det för olikheter.

3. Vem har vad?

I föreställningen talar vi om att olika kroppar har olika saker; ägg, spermie och livmoder.

Men vem har vad?

Här finns en möjlighet att tala med barnen om att de som har snopp oftast har spermier och de som har snippa oftast har både livmoder och ägg.

- rita och klipp ut spermier, ägg och livmödrar och fäst dem på figurerna i steg 1.
- samtala kring, och ställ er frågan om man kan se på någon som inte är naken om den har snopp eller snippa.
- fundera kring vad som får oss att tro att vissa har snopp och andra snippa.

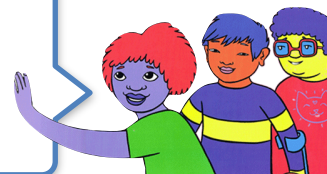
Koppling KROPP till Lpfö 98

2.1 Normer och värden.

2.2 Utveckling och lärande

2.3 Barns inflytande

Skapande, barns inflytande, naturkunskap, socialkompetens, språk och kommunikation.

Källor:

<https://www.rfsl.se/familj/>

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-dig-som-undrar/graviditet-och-abort/hur-blir-man-gravid/>

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-dig-som-undrar/relationer/regnbags---eller-stjarnfamiljer/>

<https://www.genderspectrum.org/quick-links/understanding-gender/>

<https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-98-for-forskolan>

<https://www.mah.se/PageFiles/63759/lgr-11-kursplaner-est-persp1.pdf>

https://ams3.digitaloceanspaces.com/olika-media/2018/03/handled_3-6_hur_gors_bebisar.pdf

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>